

Κριτικά σημειώματα

Nóra Szerjani JANA KAKISZ: A tenger szerepe az újgörög irodalomban: A. KARKA VITSAS tengeri novelái. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, 2002. (Nóra ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗ: Ο ρόλος της θάλασσας στην Νεοελληνική Λογοτεχνία: Οι θαλασσινές διηγήσεις του Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Eötvös Loránd, Βουδαπέστη, 2002).

Της Ευγεν. - Μαρ. Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η κρινόμενη εργασία, με εποπτεύονται τον Καθηγητή Δρα Mohay ANDRAS, υπεβλήθη (και ενεκρίθη) στην Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Eötvös Loránd της Βουδαπέστης, της οποίας η Συγγραφεύς είναι Πτυχιούχος.

Η εργασία περιλαμβάνει Εισαγωγή, Τρία Μέρη και Βιβλιογραφία.

Στην Εισαγωγή αναφέρονται στοιχεία για την γεωγραφική θέση των ελληνικών θαλασσών και τον οικονομικό και τον πολιτισμικό ρόλο της θάλασσας.

Στο Μέρος Α' παρουσιάζεται η Λογοτεχνική Γεννιά του 1880 (και ιδίως οι Πεζογράφοι της), η εποχή του Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ, οι λογοτεχνικές τάσεις της εποχής, ο δημοτικισμός κ.ά.

Όπως αναφέρει η Σ. ο Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ και τα διηγήματά του «επιβεβαιώνουν, ότι η ελληνική παραδοσιακή ζωή κρύβει αξιόλογους θησαυρούς και αποτελεί αστείρευτη πηγή έμπνευσης για τους Λογοτέχνες», των οποίων τα έργα τόσο σε κοινωνικό και ιστορικό, όσο και σε αισθητικό και λογοτεχνικό επίπεδο αποτελούν σπουδαία επιτεύγματα στον τομέα της Ηθογραφίας.

Στο Μέρος Β' γίνεται εκτενής αναφορά στην ζωή και στο έργο του Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ, παρατίθενται κρίσεις για τα διηγήματά του κ.ά., με έμφαση στο έργο του «Λόγια της πλώρης».

Τέλος, στο Μέρος Γ', Επίμετρον, παρατίθενται διάφορα στοιχεία για την ελληνική αρχαιότητα, την κρητική αναγέννηση, τον ρομαντισμό, τους Πεζογράφους της Γεννιάς του 1930 κ.ά.

Η Σ., συντασσόμενη στην προκειμένη περίπτωση με διαπιστώσεις άλλων, (όπως π.χ. του Γ. ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗ), υπογραμμίζει με έμφαση, ότι η θάλασσα του Αιγαίου, εκτός από την ιστορική εθνική και οικονομική σημασία του, αποτελεί για χιλιάδες χρόνια έναν πολυσήμαντο χώρο παραγωγής λογοτεχνίας, τέχνης και πολιτισμού. Έτσι, το Αιγαίο δεν υφίσταται απλώς ως ένας γεωγραφικός χώρος, αλλά είναι επί πλέον λίκνο παραγωγής μίας ειδικής πολιτισμικής ιδεολογίας και ενός συμβολισμού και απετέλεσε μία από τις πρωταρχικές κοιτίδες του ελληνικού πολιτισμού.

Σε σχέση με την θέση της θάλασσας στα διηγήματα του Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ η Σ. παραθέτει εύστοχες διαπιστώσεις: η θάλασσα «κρατά» ανταγωνιστικό ρόλο (Διήγημα Η θάλασσα), η θάλασσα παραμοιάζεται με πανέμορφη Γυναίκα (Διήγημα Η θάλασσα), η θάλασσα παρουσιάζεται ως ανίκητη δύναμη (Διήγημα Η θάλασσα), η θάλασσα ταυτίζεται με το κακό και έτσι «τα κακά» γίνονται τρία: πυρ, γυνή και θάλασσα, (Διηγήματα Διάφορα) η θάλασσα γίνεται Δικαστής (Διήγημα Η δικαιοσύνη της θάλασσας), η θάλασσα είναι ανήσυχη (Διήγημα ο Βιοπαλαιστής), η θάλασσα είναι μοιραία (Διήγημα ο Βιοπαλαιστής) κ.ά.

Πέραν αυτών, η Σ. επισημαίνει τον εθνικό προβληματισμό, που διακατέχει τον Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ, όπως αυτός «διαχέεται» στα έργα του «Η Γοργόνα», «Το Γιούσουρι», «Ο Εκδικητής», «Οι Φρεγάδες»: «Όσα θέλει να πει ο ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ τα έβαλε στο στόμα των Ηρώων του. Γι' αυτό τον σκοπό είναι κατάλληλη η ύλη της Λαϊκής Παράδοσης και γι' αυτό τοποθετεί όλα αυτά τα διηγήματα της Συλλογής στην θάλασσα». Μιλώντας σε μία γλώσσα γνωστή και αντλώντας σύμβολα και ιδέες από τον Λαό, ο Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ ήθελε να ξυπνήσει την Εθνική Συνείδηση. Όπως ακριβώς το λέει ο Ναύκληρος: «Ναι! Θα ζήσουμε και θα θεριέψουμε και θα δοξαστούμε πάλι. Είμαστε Άντρες εμείς. Είμαστε Έλληνες» (Διήγημα ο Εκδικητής).

Οι Ήρωες του ρεαλιστή Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ, όπως άλλως τε και οι Ήρωες άλλων λαμπρών Ελλήνων Δημιουργών, όπως π.χ. του ρομαντικού Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ, παλεύουν μέχρι θανάτου μέσα στην θάλασσα: μέσα στην τρικυμία του πρώτου, εναντίον του Πόρφυρα του δευτέρου.

Η όλη εργασία της κ. Νόρας ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗ διακρίνεται για τα ωραία ελληνικά της, τον πλούτο των στοιχείων, το γλαφυρό ύφος, τις πολυεδρικές κριτικές προσεγγίσεις των εξεταζόμενων θεμάτων και την συνθετική της επιτυχή διάσταση.

ΚΟΥΑΡΙΟΣ

• **ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΟ
ΜΕΤΑΛΛΙΟ 1998**

**ACADEMIE
INTERNATIONALE
DE LUTECE ΓΑΛΛΙΑΣ**

• **«ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ» 2003
ΤΟΥ GREEK
CULTURAL AGENCY,
JOHANNESBURG
ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ**

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΛΟΓΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

**ΑΘΗΝΑ 2005 • ΕΤΟΣ 12ο
ΤΕΥΧΟΣ 37-38**

**ΕΚΔΟΣΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΧΟΡΗΓΙΑ
ΤΟΥ ΟΠΑΠ**